לשון

פינת הלשון של יהודי חלב

שפתם של יהודי חלב הינה ביטוי של מיזוג גלויות שהיה בחברה היהודית החלבית:ספרדים,אשכנזים,פרנקוס,בבל - ים,איטלקים,מוסתערבים ואחרים.

פינתנו היום עוסקת בדוגמא להשתלבות הלאדינו בשפת יהודי חלב.הפעם על "המזלג".הוא נקרא בלאדינו PIRON (FENEDOR) בספרדית).המונח עבר לשימושם של יהודי חלב דרך היהודים שהגיעו לשם מטורקיה.אלה האחרונים אימצו את המונח ממגעיהם עם היוונים,שכן,מאחר והמזלג הומצא לאחר גירוש ספרד,נטלו היהודים שישבו בטורקיה את המונח משכניהם היוונים ולא מהספרדים (ראה מאמר של אבי גרפינקל,"הארץ",22/12/2004). כך השתרש ה"פירון" בשפתם של יהודי חלב.

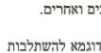

ספר

מספרי אר"יץ

ספר נכח השלחן לר' יצחק לבטון מחלב שהודפס באמזיר-טורקיה, תחת שלטונו של הסולטן עבד אל עזיז.שימו לב לברכות ולתשבחות למחבר ולסולטן.

ספר

נכח השלחן

לר' יצחק לבטון

עם אמזיר יצא

נדפס

מס"ל מהר' שלמון עבד אל עזיז ילם מלכ"ה

ומחי המחבר: מר הפסח מ' ברכות טיפא טיקן בכ"ק

מחמת מ' מה' אהרון יחזקאל ר' מחמת מ"ש ומחיה מחבר"

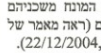

מומחה

רישום נישואיו של הרב עזרא עילי (טוויל) הכהן בארם צובה.

באדיבות "מחלב האר"יץ"-בטאון לתורת חכמי ארם צובה(חלב),גליון מס' 1,אדר התשס"ז בעריכת הרב אברהם עדס (ענתבי)הי"ו.

הכתיב : רש"י חצי קולמוס ("ניץ אלאם")והמספרים בערבית.

מכתב

הרבנות הראשית הספרדית ערבה לשבחיו של יהודי מחלב

אשר נואמה.מהודי חלב,פונה ב-1964 לרבנות הראשית הספרדית בבואנוס איירס אודות יהודי אחר, מייז מנשה ורעיתו,שהיגרו לארגנטינה.

התשובה שקיבל משקפת זוית מענינת מחיי הרבנות הספרדית בבואנוס איירס שנשלטה ע"י רבני חלב אשר היגרו לארגנטינה-ובראשם הרב יצחק שחיבר ז"ל.התשובה כתובה בערבית.גם התאריכים העברי והלועזי הם בערבית.כשמציינים שנה,נוהגים לרשום את ספרות השנה מעל קו ארוך המסתיים בזנב שמתעקל לימין:קו זה נוצר בקליגרפיה לאות ס' בערבית כאשר הזנב הוא בישוי לאות ת' סופית שבמילה سنة (שנה).המונח اهل السوق (אנשי השוק בתרגום מילולי),היינו אנשי המסחר,להבדיל מאנשי הדת ותלמידי החכמים.מונח זה המתאר את אנשי המסחר שגור בפי יהודי חלב : אל-סואיים,עידון למילה הערבית אל-סוקיים, כשאות ס הערבית מתענגת ל-א בשפת הדיבור של היהודים ושל הנוצרים בחלב .